

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023 – 2025

(skrajne daty)

rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Chwyty retoryczne
Kod przedmiotu*	IXC14a/J
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok II, semestr 4
Rodzaj przedmiotu	Fakultatywny (do wyboru)
Język wykładowy	polski
Koordynator	Dr hab. prof. UR Magdalena Patro-Kucab
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. prof. UR Magdalena Patro-Kucab; dr Grażyna Ewa Błachowicz-Wolny

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
4			20						3

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

POSIADANIE PRZEZ STUDENTA PODSTAWOWEJ WIEDZY Z HISTORII RETORYKI
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z prawami retoryki, mechanizmami perswazji, argumentacji i manipulacji
C2	Zapoznanie studentów ze środkami i figurami retorycznymi oraz ich wykorzystaniem w praktyce zawodowej

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	ZNA PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ	K_Wo6
EK_02	ROZUMIE KONIECZNOŚĆ SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH	K_W11
EK_03	POTRAFI PREZENTOWAĆ WŁASNE POGLĄDY, IDEE I POMYSŁY ORAZ PRZEKONYWAĆ DO NICH ROZMÓWCÓW	K_U01, K_U12
EK_04	ROZUMIE POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	K_K02

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne

B. Problematyka konwersatoriów

Treści merytoryczne
1. Style retoryczne, figury retoryczne oraz reguły ich stosowania w celu osiągnięcia zamierzonych efektów wypowiedzi. Z wykorzystaniem właściwych tekstów oraz samodzielnymi próbami oratorskimi.
2. Etykieta językowa: Grzeczność w wywiadzie prasowym; Językowe strategie grzeczności w dyskusji; Akty etykiety językowej wyrażające brak zgody z opinią rozmówcy; Sposoby kończenia rozmowy w sytuacji oficjalnej.
3. Język polityki a współczesna kultura polityczna: Język polityki; Wykorzystanie ironii do walki politycznej; Językowe środki zwalczania przeciwnika; Językowe sposoby przedstawiania i komentowania wydarzeń politycznych; „Przyklejanie etykietek”; Prostowanie jako specyficzny środek manipulacji tekstowo-językowej.
4. Komplement – jedna z najpotężniejszych retorycznych strategii świata: Komplement i komplementowanie jako strategia komunikacyjna; Wprowadzenie do sztuki komplementowania; Komplementy z całego świata; Urok językowej wirtuozerii – poradnik jak prawić komplementy.
5. Retoryczne, stylistyczne i pragmalingwistyczne sposoby i funkcje argumentowania: Teoria argumentacji a wpływ na odbiorcę; Analiza argumentów; Argumenty poparte autorytetem i przy-

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

kładem.
6. Erystyka – sztuka dyskutowania w celu odniesienia zwycięstwa w dyskusji. Sofizmaty. Podstawowe chwyt erystyczne. Z wykorzystaniem właściwych tekstów oraz samodzielnymi próbami oratorskimi.
7. Sztuka słowa – „żeby nas czytano i rozumiano, a tekst był poprawny i przekonujący”.

3.4 Metody dydaktyczne

DEBATA, DYSKUSJA, PROJEKTY, PREZENTACJE MULTIMEDIALNE

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	K
EK_02	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	K
EK_03	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	K
EK_04	Projekt	K

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

	NA OCENĘ 2	NA OCENĘ 3	NA OCENĘ 4	NA OCENĘ 5
EK_01	STUDENT/KA NIE ZNA PODSTAWOWYCH POJĘĆ Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ.	STUDENT/KA ZNA POJEDYNCZE POJĘCIA Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ.	STUDENT/KA ROZRÓŻNIA WIĘKSZOŚĆ POJĘĆ Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ.	STUDENT/KA ROZRÓŻNIA WSZYSTKIE POJĘCIA Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ.
EK_02	STUDENT/KA NIE ROZUMIE ISTOTY SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH.	STUDENT/KA W POJEDYNCZYCH PRZYPADKACH ROZUMIE ISTOTĘ SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH.	STUDENT/KA W WIĘKSZOŚCI PRZYPADKÓW ROZUMIE ISTOTĘ SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH.	STUDENT/KA WE WSZYSTKICH PRZYPADKACH ROZUMIE ISTOTĘ SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH.
EK_03	STUDENT/KA NIE POTRAFI PREZENTOWAĆ WŁASNYCH POGLĄDÓW, IDEI I POMYSŁÓW ORAZ PRZEKONYWAĆ DO NICH ROZ-	STUDENT/KA POTRAFI W POJEDYNCZYCH PRZYPADKACH PREZENTOWAĆ WŁASNE POGLĄDY, IDEE I POMYSŁY ORAZ PRZEKO-	STUDENT/KA POTRAFI W WIĘKSZOŚCI PRZYPADKÓW PREZENTOWAĆ WŁASNE POGLĄDY, IDEE I POMYSŁY ORAZ PRZEKONYWAĆ	STUDENT/KA POTRAFI SAMODZIELNIE WE WSZYSTKICH PRZYPADKACH PREZENTOWAĆ WŁASNE POGLĄDY, IDEE I POMYSŁY ORAZ PRZE-

	MÓWCÓW.	NYWAĆ DO NICH ROZ- MÓWCÓW.	DO NICH ROZMÓW- CÓW.	KONYWAĆ DO NICH ROZMÓWCÓW
EK_04	STUDENT/KA NIE ROZUMIE POTRZEBY ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W DOSTATECZNYM STOPNIU POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W DOBRYM STOPNIU POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W BARDZO DOBRYM STOPNIU POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY
OCENA FORMATYWNA: F1. OCENA STOPNIA KOMUNIKOWANIA SIĘ NA LINII STUDENT – PROWADZĄCY, AKTYWNOŚĆ W CZASIE OMAWIANEJ TEMATYKI PRZEDMIOTU.				
OCENA PODSUMOWUJĄCA: P1. OCENA Z KOŁOKWIUM NA KONIEC SEMESTRU (OBEJMUJĄCA TEMATYKĘ WSZYSTKICH OMAWIANYCH ZAGADNIEŃ).				

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Godziny z harmonogramu studiów	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	20
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	50
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt. ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	---
zasady i formy odbywania praktyk	---

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

BUDZYŃSKA-DACA A., KWOSK J., *ERYSTYKA, CZYLI O SZTUCE PROWADZENIA SPORÓW*, WARSZAWA 2012.

BUDZYŃSKA-DACA A., *RETORYKA DEBATY*, WARSZAWA 2015.

KAMPKA A., MOLEK-KOZAKOWSKA K., *INSTAGRAM W AUTOPREZENTACJI POLITYCZNEJ.*

ANALIZA WIZUALNA POSTÓW POLSKICH KANDYDATÓW DO EUROPARLAMENTU W 2019 ROKU, „POLITYKA I SPOŁECZEŃSTWO” 2020, VOL. 18, NR 1, S. 41-62.

PATRO-KUCAB M., M. LAMPART, *RETORYKA NA USŁUGACH KAMPANII WYBORCZEJ. NA PRZYKŁADZIE DEBAT Z UDZIAŁEM ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO, LECHA KACZYŃSKIEGO I BRONISŁAWA KOMOROWSKIEGO*, „SŁOWO. STUDIA JĘZYKOZNAWCZE” 2016, NR 7, S. 111-130.

KOCHAN M., *POJEDYNEK NA SŁOWA. TECHNIKI ERYSTYCZNE W PUBLICZNYCH SPORACH*, KRAKÓW 2012.

SCHOPENHAUER A., *ERYSTYKA, CZYLI SZTUKA PROWADZENIA SPORÓW*, TŁ. B. I Ł. KONAR-

SCY, KRAKÓW 1976.

Literatura uzupełniająca (wybór 2-3 pozycji lekturowych):

BARTHES R., *ANALIZA RETORYCZNA*, PRZEŁ. K. FALICKA, „PAMIĘTNIK LITERACKI” 1977, Z. 2, S. 251–256.

BRALCZYK J., *JĘZYK NA SPRZEDAŻ*, WYD. 2, WARSZAWA 2000.

CIALDINI R., *WYWIERANIE WPLYWU NA LUDZI. TEORIA I PRAKTYKA*, PRZEŁ. B. WOJCISZKE, GDAŃSK 1999.

DZIENNIKARSTWO I ŚWIAT MEDIÓW, POD RED. Z. BAURERA I E. CHUDZIŃSKIEGO, WYD. ZMIEN. I ROZSZ., KRAKÓW 2000.

DUBISZ S., *JĘZYK I POLITYKA. SZKICE Z HISTORII STYLU RETORYCZNEGO*, WARSZAWA 1992.

FILIP G., *MISTRZOWIE GRY NA ARGUMENTY. KAŁUŻYŃSKI, TREUGUTT, BIEŃKOWSKI, RZESZÓW* 2013.

FRAS J., *DZIENNIKARSKI WARSZTAT JĘZYKOWY*, WROCŁAW 1999.

JAROSZYŃSKI CZ., JAROSZYŃSKI P., *PODSTAWY RETORYKI KLASYCZNEJ*, WARSZAWA 1998.

JĘZYK POLITYKI A WSPÓŁCZESNA KULTURA POLITYCZNA, POD RED. J. ANUSIEWICZ I B. SICIŃSKIEGO, „JĘZYK A KULTURA” 1994, T. 11. *JĘZYK W MEDIACH MASOWYCH*, POD RED. J. BRALCZYKA I K. MOSIOŁEK-KŁOSIŃSKIEJ, WARSZAWA 2001.

KOROLKO M., *SZTUKA RETORYKI. PRZEWODNIK ENCYKLOPEDYCZNY*, WARSZAWA 1998.

LICHAŃSKI J. Z., *RETORYKA. OD RENESANSU DO WSPÓŁCZESNOŚCI: TRADYCJA I INNOWACJA*, WARSZAWA 2000.

LICHAŃSKI J. Z., *RETORYKA. OD ŚREDNIOWIECZA DO BAROKU. TEORIA I PRAKTYKA*, WARSZAWA 1992.

OŻÓG K., *POLSZCZYŻNA PRZEŁOMU XX I XXI WIEKU*, RZESZÓW 2001.

PATRO-KUCAB M., „*HOŁD NARODOWEJ WDZIĘCZNOŚCI I POCHWAŁY*”. *STANISŁAW KOSTKA POTOCKI O ZASŁUGACH TADEUSZA CZACKIEGO*, [W:] *O SPUŚCIZNIE LITERACKIEJ STANISŁAWA KOSTKI POTOCKIEGO: STUDIA I SZKICE*, POD RED. D. FOLGI-JANUSZEWSKIEJ I T. CHACHULSKIEGO, WARSZAWA 2018, S. 199–210.

PATRO-KUCAB M., *ROKOKOWY KOMPLEMENT: „NA SANIE KSIĘŻNY IZABELI CZARTORYSKIEJ, GENERAŁOWEJ ZIEM PODOLSKICH”*, [W:] *CZYTANIE NARUSZEWICZA*, CZ. 1, POD RED. B. WOLSKIEJ, T. KOSTKIEWICZOWEJ I B. MAZURKOWEJ, WARSZAWA 2015, S. 87–103. SERIA „CZYTANIE POETÓW POLSKIEGO OŚWIECENIA”, T. 3, CZ. 1.

PATRO-KUCAB M., *ALOJZEGO FELIŃSKIEGO STOSUNEK DO PIENIĘDZY I DÓBR MATERIALNYCH*, „RES RHETORICA” 2019, VOL. 6, NR 3, S. 84–98.

PATRO-KUCAB M., „*VIVAT ACADEMIA, VIVANT PROFESSORES!*” *O POCHWALE WOŁYŃSKIEGO LICEUM NA PRZYKŁADZIE »III MOWY MIANEJ W KRZEMIEŃCU« ALOJZEGO FELIŃSKIEGO*, [W:] „*RZUCAJĄC WYZWANIE LUDZKIEMU PRZEMIJANIU*”. *ZAGADNIENIA LITERACKIE OŚWIECENIA POSTANISŁAWOWSKIEGO I INNE. KSIĘGA PAMIĄTKOWA W DZIESIĘCIOLECIE ŚMIERCI PROFESORA PIOTRA ŻBIKOWSKIEGO*, POD RED. M. NALEPY, J. KOWAL, R. MAGRYSIA, RZESZÓW 2021, S. 297–308.

PISAREK W., *NOWA RETORYKA DZIENNIKARSKA*, KRAKÓW 2002.

RETORYKA, POD RED. R. PRZYBYLSKIEJ I W. PRZYCZYNY, KRAKÓW 2000.

VAN DEN HOVEN PAUL, *JUSTIFYING A RECOMMENDATION: TELL A STORY OR PRESENT AN ARGUMENT?*, „RES RHETORICA” 2017, NR 4, S. 12–27.

ZIOMEK J., *RETORYKA OPISOWA*, WROCŁAW 1990.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej